

FAŠISTOV, VIGILANTOV V OHIO

Ligi vseh fašistov in vigilantov je tudi Republic Steel

OHIOJSKA "DEVICA ORLEANSKA"

Cleveland. — (FP) — Severni del Ohia se lahko šteje areal, ker ga pred "komunistični", "rdečkariji", CIO in drugimi prekucni Amerike skrbno stružena fronta vseh fašistov, vigilantov in — Republic Steel korporacija.

Na čelu te združene fronte relikcije je "Association of Leaded Vigilantov", kateri je povezanih 89 različnih vigilantskih, nacijskih, antisemitskih in drugih skupin iste barve, ukjučivši kramarje, ki prodajajo municijo in oboje industrijskim magnatom. V glavnem te agregacije stoprocentno je neka stara devica po imenu Susan Sterling, ki je izšla iz svoj materinski inštitut in ga posvetila negovanju delavskega in antidemokratskega sadizma.

Te agregacije potencialnih in aktivnih fašistov severnega Ohia so razkrinjal Cleveland Press, ki je vrge precej luči na njihovo aktivnost, posebno na aktivnost Susane Sterlingove, katere imena je Elsie Theuer. Ona ima prav "firarica" nacijskega omrežja v severnem delu Ohia. Svoj urad ima v uradu iz Mase Co., za katerega je predsednik A. E. Schaaf in ne računa. Schaaf je zdaj na službi v Nemčiji.

Na nacijska "firarica" je vseh vrstah z vsemi, ki v Clevelandu in daleč okrog kaj štejejo. Dostop ima do "tajne sedanjice" Clevelandске trgovske zbornice in štrajkolomske Association Industries; dobra prijateljica je z youngstownskim štrajkom Ralphom Elserjem, "ki je naš človek". Nadalje s Tomom Girdlerjem in štirimi drugimi nacijski uradniki Republic Steel Co., ki so vsi aktivni v vigilantovskem gibanju "Zveze lig."

Reporterju je s ponosom povedala, da se je ob višku jeklarske stavke peljala v Girdlerjev avtu v Youngstown "na potovanje z našimi ljudmi", predvsem s šerifom Elserjem. Znano ji je tudi, kako je prišlo do omreženja jeklarskega organizatorja Gusa Halla v Warrenu, oziroma kako so "naši ljudje" dobili "evidenco" proti Hallu in v Warrenskem stavkarjem. Določni "dinamitni" incident v Warrenu je kapitalistično časopisje izrazilo za dvignjenje silovitega krika o "štrajkarskem napadu". Kot je razvidno, so za ta incident poskrbeli "naši ljudje" in vrst Susanine agregacije.

Dne 17. junija je ta Hitlerjeva oboževalka in vodnica "naši ljudi" v Clevelandu pisala Walterju Steelu, uradniku anti-fašistične in antidelavske publikacije The National Republic, ki je v Washingtonu: "Yes, silovita je res resna po vsej državi. Jutri zjutraj se bom posvečevala z uradniki Republic Steel." V pisnu govori o sejah z Girdlerjem in "Odboru 250-tih", v katerem so poleg Girdlerja tudi štirje drugi visoki funkcionarji Republic Steel.

Ko je reporter vprašal enega od njih, H. C. Richardsona, kaj o stvareh, o katerih mu je pripovedovala bojevita Susana Sterlingova, je rekel, da nima ničesar dodati. "Vam je že mislil Sterlingova povedala vso isto-rje."

Ona je v ozkih odnošajih s najvišjim nacijskim konzulom Williamom Kasserjem, kateremu tudi redno poroča. Na tajnih nacijskih sejah, ki se vrše pod

Položaj v Jugoslaviji je v megli

Belgrajska vlada drži bič nad cerkvijo

Dunaj, 5. avg. — Situacija v Jugoslaviji glede spora med vlado in pravoslavno cerkvijo je že teden dni zavita v meglo, odkar je ostra cenzura v Belgradu ustavila brez naslova vse vesti. Poročila si nasprotujejo, vendar je danes toliko znano, da Stojadinovičeva vlada ni odstopila, pač pa se je odločno postavila po robu svetemu sinodu (vrhovna cerkvena oblast) pravoslavne cerkve.

Vlada ima v rokah bič, katerega ji je spletla cerkev sama in s tem bičem namerava opletati toliko časa, da ji bo pravoslavno duhovništvo pokorno. Ta bič so volitve novega patriarha, ki ga ima izvoliti državna skupščina. Ker pa je svet sinod prelomil stike z vlado in skupščino in prekel ter izkjučil iz cerkve pravoslavne ministre in poslanke skupščine zaradi ratifikacije konkordata s katoliško cerkvijo, se volitve patriarha ne morejo vršiti toliko časa, dokler niso volilci-poslanci spet dobri člani cerkve. Če torej cerkev želi čim prej dobiti novega poglavarja, se bo morala pomiriti z vlado.

Pravoslavna cerkev je že storila prvi korak umika. Zadnje nedelje so imeli pravoslavni svečeniški prečitavi v vseh svojih cerkvah ekskomunikacijo članov vlade in skupščine, ki so glasovali za konkordat, ali v zadnjem hipu je bilo to čitanje umaknjeno po svetem sinodu iz "tehničnih razlogov." Ekskomunikacija torej še ni bila uradno razglašena.

Iz Prage poročajo po zanesljivih virih iz Belgrada, da je že pokojni kralj Aleksander hotel imeti pogodbo z Vatikanom zaradi sporazuma s Hrvati in Stojadinovičeva vlada je izločila Aleksandrovo željo. Vest iz Prage se dalje glasi, da je jugoslovanska vlada potrdila, ker je od vseh inozemskih diplomatov v Belgradu edino nemški poslanik šel za pogrebom patriarha Varnave.

Španska vlada zmešala račune fašistom

Frankovo prodiranje pri Teruelu ustavljeno

Madrid, 5. avg. — General Jose Miaja, vrhovni poveljnik ljudske armade v centralni Španiji, je sinoči izjavil, da je ofenziva španske vlade zapadno od Madrida zadnji mesec popolnoma zmešala račune fašistom in jim vrgla v koš vse načrte za letošnjo poletno k a m p a n j o. Franko je v tej ofenzivi izgubil več kot 20,000 mož; dva tisoč fašistov so miličniki ujeli.

Miaja je opisal okupacijo velikega kosa ozemlja zapadno od Madrida po vladinih četah kot pravi trijumf iz tega razloga, ker je poveljstvo ljudske armade tik pred ofenzivo koncentriralo na tisoče mož na nekih točkah, ne da bi bil sovražnik vedel kaj o tem.

Pojačane vladine čete so ustavile prodiranje fašistov v aragonskih hribih vzhodno od Madrida. Bojevanje se je obnovilo tudi na severni fronti v Asturiji, kjer so lojalistične rudarske čete pričele z novimi napadi v okolici Ovieda.

okriljem svastike, je vedno dobrodoša.

Ta Girdlerjeva "Devica orleanska" si je močno prizadevala za združitev jeklarske stavke in pomagala z rekrutiranjem vigilantov proti delavcem.

NA ZAPADU SE OBETA HUD UNLJSKI BOJ

Organizirano delavstvo razdeljeno v dva tabora

DVA MOČNA VODITELJA

Seattle, Wash. — (FP) — Nikjer v državi ni črta med CIO in Ameriško delavsko federacijo tako močno potegnena kakor v državi Washingtonu. Posebno je to resnica v tem mestu, kjer je že v teku srdit bratomorni boj. Vse tudi kaže, da ne bo poleg, dokler ni premagana in uničena ta ali ona skupina.

V tem oziru je situacija v drugih krajih dežele dokaj drugačna. V mnogih mestih ni nobenega frakcijskega boja med organiziranim delavstvom in so pripadniki obeh skupin še vedno v dobrih odnošajih. V mnogih krajih je sicer prišlo do formalnega preloma med unijami CIO in ADF na zahtevo Williama Greena, toda članstvo se ne navdušuje za bratomorni boj, oziroma mu je nasprotno.

Tudi v tej državi in drugih krajih zapadne obale bi najbrž bila podobna situacija, ako bi si ne bila v laseh dva močna voditelja: Have Beck in Harry Bridges. Beck je vodja sil Ameriške delavske federacije za zapadni obali in car tukajšnje voznike unije, Bridges pa je Lewisov pobočnik in vodja pristanišnih delavcev na zapadni obali. Oba sta močni osebnosti in drug drugemu v napotje.

Beck je do zadnjega časa popolnoma dominiral delavsko gibanje v Seattlu in tudi v državi. Okrog sebe je zgradil močno mašino, kateri si ni nihče upal nasprotovati razen pristanišnih delavcev. On je tiste vrste delavski vodja, ki smatra, da je treba najprej organizirati delodajalce, nakar bodo slednji organizirali delavce.

Te taktike se poslužuje v odnošajih z vozniki delodajalci in poslužil se jo je tudi proti pivovarniški uniji, katero je v Washingtonu popolnoma uničil in prisilil ali pridobil pivovarnarje, da so z njim podpisali pogodbo. V zameno jim je obljubil, da se ne bo niti en sod "zunanega" piva prikazal v državi. Te obljube se tudi drži. Na silen način vodi boj proti pivovarniški uniji v Oregonu in ga skuša tudi v Californiji.

V Beckovem taboru se nahajajo stavbinske unije, potem organizirani delavci v čistilnicah in pralnicah, razvaževalci mleka, restavracijski delavci, peki in nekatere druge stroke. Njegovi nasprotniki pravijo, da prodaja delavce kakor trgovec svojo robo, njegovi prijatelji pa kažejo na visoke plače in dobre delovne pogoje, katere je pridobil za člane svoje unije.

S prihodom CIO pa sta se njegova moč in vpliv pričela krhiti. Zdaj mora računati z močnim nasprotnikom ne samo v osebi Harryja Bridgesa, ki smatra Becka za delavskega raketirja, marveč tudi z velikimi masami delavstva, ki se oklepajo CIO. K CIO so se že pridružile tri največje skupine delavcev na zapadu — pristanišni delavci in del mornarjev ter lesni in poljedelski delavci. V CIO spadajo tudi druge skupine, na primer oblačilni delavci in časnikarji.

V Seattlu je Beck že odprto nastopil proti časnikarski uniji in krznarjem. Ko je krznarska unija zadnjič še skoraj sklenila novo pogodbo za svojih 266 članov, je v imenu Ameriške delavske federacije interveniral Beck, ki skuša razbiti krznarsko unijo. Posledica je, da tovarne piketirajo.

(Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Delavska konvencija v La Salle
La Salle, Ill. — Prihodnji mesec se vrši v Slovenskem narodnem domu letna konvencija Illinoiske delavske federacije. Navzočih bo skoro tisoč delegatov.

S farme nazaj v mesto
Waukegan, Ill. — Frank Pleško, znani farmer, se je pred kratkim iznebil svoje lepe farme pri Lemontu, Ill., kjer je živel dolga leta. Preselil se je v Waukegan, kjer si poliče eksistenco na drug način. Pleško pravi, da bo težko pozabil na življenje v prosti naravi.

Obiaki
Chicago. — Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete je v četrtki obiskal Jakob Požar z ženo in hčerjo iz Johnstowna, Pa.

Nov grob v Penni
St. Michael, Pa. — Dne 31. julija je umrl za silikozo Frank Bizjak, član društva 190 SNPJ. Tu zapuščal ženo, tri otroke, brata in dve sestri, v starem kraju pa tri brate in dve sestri.

Oče in sin utonila
Cleveland. — V torek zvečer sta v jezeru ob Gordon parku utonila Anton Kocjančič, star 60 let, in njegov sin Anton, star 26 let. Neseča se je pripetila, ko se je preveznil čoln, v katerem sta bila oboje Kocjančiča in še dva druga, 24-letni Frank Kocjančič, sin oziroma brat, in neki 29-letni McKay; zadnja dva je rešil neki motorni čoln, ki je brž priplul na lice neseče.

Še en nov grob
Chicago. — V bližnjem Brookfieldu je te dni umrl Nikolaj Prezel, star 88 let in doma iz Poljan pri Škofji Loki na Gorjskem. V Ameriki je živel 32 let in tu zapuščal pet sinov in dve hčeri.

Železniški delavci dobili povišek

Povišanje znaša 5c na uro za 800,000 delavcev

Washington, 5. avg. — Štirinajst železničarskih unij, ki imajo 750,000 članov v delavcih in na progah, je izvojevalo zvišanje plač za pet centov na uro. Zvišanje stopi v veljavo s 1. avgustom. Članstvo vseh unij se je zadnje dni izreklo za stavko. Zahtevali so zvišanje za 20 centov na uro. Med oboema skupinama je posredovala zvezna železničarska komisija.

Enako zvišanje zahteva tudi pet glavnih železničarskih bratovščin, katerih članstvo, 300,000 po številu, se je te dni tudi izreklo za stavko. Zastopniki treh bratovščin — strojevodij, kurjačev, kondukterjev, pomožnih kondukterjev in kretnikov — se bodo posvetovali na skupni konferenci, ki se prične 11. avgusta v Chicagu. Do stavke najbrž ne bo prišlo, ker bo spor poravnal s kompromisom.

Anglija, Italija v novi kravji kupčiji

Nekaj se kuha na račun Abesinije in Španije

London, 5. avg. — Anglija in fašistična Italija spet pijeta pobratimje. Diplomatične vesti se glase, da je angleški premier Chamberlain zadnje dni pisal Mussoliniju zelo prijateljsko pismo in Mussolini je odgovoril tudi v prijateljskem tonu. Korrespondenca se tiče "spoznanja" glede Abesinije in raznih koncesij. Kot se govori, je Anglija končno pristala na priznanje, da Abesinija faktično ni več neodvisna država in da je treba, da to prizna tudi Liga narodov. Mussolini je s tem jako

KITAJCI BEŽE V MASAH IZ SEVERNE KITAJSKE

Japonske bombe, ki dežujejo iz zraka, so doslej edino znamenje vojne

VEČJE BITKE S KITAJCI SE NI BILO

Šanghai, 5. avg. — Nenapovedana japonska vojna v severni Kitajski se dnevno bolj in bolj pomiče proti jugu. Prednji oddelki japonske armade, ki potujejo v motornih vozilih, so že dosegli točko, ki je oddaljena okrog 25 milj od prednjih oddelkov centralne kitajske armade ob železnici Pukov-Tientsin. Medtem pa japonske letalske skupine, katerih kar mrgoli v zraku, neprestano mečejo bombe na železniške postaje in aradišča, kjer bi se mogle zbirati kitajske čete. Včeraj so japonska letala demolarila Paotingfu, ki se nahaja kakih 90 milj južno od Peipinga.

Kakor vse kaže, si Japonci pripravljajo teren za spopad z glavnimi kitajskimi armadami. Ta teren je nekako ob mejah provinc Hopei in Santung. Če nima Kaišekova vlada dovolj dobrih letal, bo zaman pošiljala še tako velike armade proti Japoncem.

Šanghai, 5. avg. — Železniške postaje in pristanišni pomoli v Šanghaju so bili danes natičeni s kitajskimi begunci, ki prihajajo semkaj iz Nankinga in drugih mest severnih kitajskih provinc. Čez 40,000 Kitajcev je že šlo skozi Šanghai v varnejše kraje na jugu. Bogatejšje kitajske družine odhajajo tudi iz Sanghaja, ker pričakujejo, da japonska letala kmalu dosežejo to veliko pristaniško mesto.

Na drugi strani prihaja na tisoče japonskih civilistov iz notranjih krajev Kitajske v obmorska mesta, kjer čakajo na japonske ladje, da jih odvedejo domov ali na kitajski sever. Japonci na splošno zapuščajo južno in centralno Kitajsko, ker jim tam ni več obstati, odkar se je začel sistematičen in koreniti boj kot vsega, kar je japonsko. Vsi kitajski nameščenci so odpovedali službo japonskim konzulom, trgovcem in drugim. V Hankovu so bili ustreljeni štirje Kitajci kot izdajalci, ker so prodajali japonsko blago.

V invadiranih krajih provinc Čahar in Hopei imajo japonske čete opraviti samo še s kitajskimi gerilci, ki streljajo iz zasebne skrivniš in iz vseh mogočih kotov. Peiping in Tientsin sta danes docela okupirana po japonskih četah. Japonski vojaški oblastniki so vzeli pod svojo kontrolo inozemske kolonije in v Peipingu so na široko odprli vrata notranjega ali "prepovedanega" mesta, kamor sme zdaj vsakdo stopiti.

Štirje stavkarji priznali krivdo in obojeni

Warren, O., 5. avg. — Štirje jeklarski stavkarji in bivši člani CIO, ki so priznali, da so sodelovali pri treh dinamitnih napadih, so bili včeraj obojeni od enega do 20 let. Gus Hall, peti obojenec, ni priznal krivde in pridržan je bil za obravnavo v septembru. Unia CIO je izključila petorico iz svoje arede.

zadovoljen, ampak Anglija bo za to priznanje Mussolinijevega afriškega imperija zahtevala neke masne koncesije, ki se menda tičejo Španije. Francija je baje tudi pristala na ta korak s pogojem, če Mussolini plača dobro ceno: Kakšna bo ta cena, bo morda razvidno iz seje sveta Lige narodov prihodnji mesec.

Nova kampanja proti židom v Nemčiji

Učitelji dobili navodila za zastrupljevanje otrok

Berlin, 5. avg. — Nacijski režim v Nemčiji se pripravlja na novo protijidovsko kampanjo, ki bo osredotočena v šolah. To je razvidno iz nove nacijske brošure z naslovom: "Vprašanje židovstva pri učenju". Izdana je bila izrecno za učitelstvo in vrho inštrukcij, kako naj otrokom vtepažejo v glavo mrtnjo do židov. Predgovor je napisal Julius Streicher, Hitlerjev glavni antisemit.

V teh instrukcijah pravijo nacijski nemški učiteljem in učiteljicam, da je otroke treba že v prvem razredu "pravilno" podučevati o satanski vlogi Judov. Kadarkoli nanese prilika, naj posežejo v zgodovino in otrokom pokažejo, kako so Judje na primer uničili stari Egipt in njegovo civilizacijo, kako so se polastili Palestine, pomorili domačine in potem rodovitne kraje, v katerih sta se cedila med in mleko, spremenili v puščavo in umorili Krista, ki je bil največji antisemit.

Nadalje naj učencem vtepažejo v glavo, kako so v srednjem veku židje degradirali civilizacijo in tlačili Španjolce, Nemce in Poljake in kako so se proti njim borili veliki močje kot Friderik Veliki (prvi evropski kralj kronan po Rimu v devetem stoletju), Martin Luter (ki se je dvignil proti Rimu), Napoleon in Bismark (oba prej zaveznika židov ko antisemita) in Hitler. Z drugimi besedami: v nacijskih šolah, od osnovnih do najvišjih, naj se potvarja zgodovina in naprti Judom odgovornost za vse hibe, pomankljivosti in zločine človeštva.

Revolta proti nacijem v Kenoshi

Mestna vlada prepovedala parado in zborovanje

Kenosha, Wis., 5. avg. — Vsi veliki protestov s strani organiziranega delavstva in liberalnih elementov je mestni svet včeraj prepovedal nacijem parado in zborovanje v mestnem parku, ki se je imela vršiti prihodnje nedelje.

Dovoljenje za fašistične demonstracije je pred nekaj dnevi dobila nacijska organizacija Volksbund, ki združuje vse Hitlerjeve oboževalce med ameriški Nemci. Proti izdajstvu dovoljenja so unije že prej protestirale, včeraj pa so velike množice navalle na mestno hišo in zahtevale od mestnega sveta preklic nacijskih demonstracij. Protestirala je tudi Zveza pridigarjev.

Na te demonstracije so se nacija pripravljali po vsem srednjem zapadu. To mesto ni centrum Nemcev; izbrano je bilo, ker je v sredini med Chicagom in Milwaukeejem, kjer je močno nacijsko gibanje in so oboževalci svastike pričakovali veliko udeležbo iz teh dveh mest.

Ta nameravani fašistični naval na Kenosho je združil vse organizirano delavstvo, unije CIO kot unije ADF, ki so sklenile organizirati masno piketiranje nacijske parade in shoda v parku.

Velika družba se podala tekstilni uniji

New York. — S tekstilno unijo CIO je podpisala pogodbo Alexander Smith Co. iz Yonkerja, N. Y., ki uposluje 6500 delavcev in je največja firma za prepro-

KLANOVSKI TEROR SPET OŽIVEL V FLORIDI

S svojim političnim vplivom terorizirajo vse

NEOVIRANO LINCANJE

Tallahassee, Fla. — Klanovski gibanje je v Floridi spet na pohodu. Po brutalnem umoru Josepha Shoemakerja, organizatorja brezposelnih, in ugrabljenju E. F. Poulnota, Shoemakerjevega tovariša, leta 1935 se je Klan nekoliko potuhnil, toda zadnje čase je zopet prišel na svetlo.

Na svetlo je prišel po odloku državnega vrhovnega sodišča, ki je po dolgem času zavrglo kaznen štirihišni tangle policajev, ki so bili obojeni pri prvi obravnavi na štiritletno ječo radi ugrabitve in pretepa E. F. Poulnota, in odredilo novo obravnavo. Ta obravnava se prične 5. oktobra. Odlok vrhovnega sodišča smatrajo klanovci za svojo zmago. Za umor Shoemakerja še ni bil po poroti nihče obtožen, čeprav bo še kmalu dve leti od brutalnega dogodka.

V St. Petersburgu je na predvečer občinskih volitev zadnje dni 200 klanovcev odprto paradiralo v zamorakem distriktu. S temi demonstracijami so klanovci skušali terorizirati zamorce, da ne bi šli prihodnji dan na sodišče, toda niso uspeli.

V glavnem mestu Floride Tallahasseeu pa so klanovci predzadnji teden nastopili proti zamorcem z linčanjem dveh mladih fantov, ki sta bila obtožena, da sta obstrelila nekega policajca. Drhal ju je sredi noči vzela iz ječe, ki je le štiri bloke proč od državnega kapitola, ju odvedla iz mesta in preuknjala s kroglicami. Pri umorjenima zamorcema so pustili tale napis: "Svarilo. Tako se bo zgodilo z vsemi zamorci, ki se dotaknejo belokozcev."

Drhali ni policija skušala delati nobenih ovir pri ugrabitvi dveh žrtve. Policijski poročnik Harry Fairbanks je potem rekel, da to ni bilo nobeno linčanje, marveč navaden umor. Za to linčanje ni bil prijet noben klanovec. Sploh pa klanovci dominirajo vso floridsko politiko. V zadnjih letih je bilo v državi že večje število tajnih umorov, za katere-se oblasti ne zmenijo. Žrtve so delavski agitatorji, ki čez noč izginejo in ni o njih nobenega sluha. Mnenje je, da so jih klanovci umorili in vrgli v močvirja, ki so žrtve pogotnili.

Boji rudarske unije v Kentuckyju

Madisonville, Ky. — Rudarska unija UMW je obtožila pred delavskim odborom skoraj vse premogovne operatore v tem kraju kräitve Wagnerjevega delavskega zakona. Pokrajinski delavski odbor s sedežem v Indianapolisu je semkaj poslal H. N. Shenkina, ki preiskuje pritožbe rudarske unije.

Milwaukeeški legionarji proti vigilantom

Milwaukee. — Centralni odbor postojank Ameriške legije v Milwaukee bo državni konvenciji legije predložil resolucijo, v kateri predlaga splošno preiskavo štrajkobaskih in vigilantovskih aktivnosti s strani legionarjev v jeklarski stavki. Resolucija strogo oboja take aktivnosti. Na konvenciji bo gotovo naletela na veliko opozicijo.

ge v državi. Delavci so dobili zvišanje plač za 7.5%, 40 centov minimalne plače, 40-urni tednik in plačane počitnice.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE ZBORNICE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Glaskovi iz naselbin

Z obiska v daljnji Novi Mehiki
Strabane, Pa. — Dne 27. junija smo se odpeljali na obisk...

tudi Frances Delost, ki je rekla, da nas bo spremljala do Puebla.
Odpeljali smo se proti Trinidadu. Med potjo smo srečali možaka...

Pot po državi Missouri je bila dokaj zanimiva, tako tudi poplovico Kansasa, kjer se razprostirajo krasna polja, bogato obložena s pšenico in koruzo.

Naša spremljevalka Frances nam je povedala, da v bližini na Delagui živi Anton Udovič in tudi njegova hči Mary, ki je bivala pri naši materi.

Cas nam je hitro potekal in skoro se nismo zavedli, že se nam je približal mrak. Naš voznik nas je predramil iz našega opazovanja, ko nam je naznanil, da smo v tistem dnevu že prevozili daljšo 650 milj!

Med potjo smo se ustavili na Ludlowu, kjer smo si ogledali znani spomenik padlih rudarskih žrtev v rudarskem pokolju iz leta 1914.

Tako smo prišli tretji dan našega potovanja ob poltretih popoldne na zaželjeno mesto, v Sugarite, New Mexico, k družini Williams, kjer je bila nastanjena žena mojega sina.

Med potjo smo se ustavili na Ludlowu, kjer smo si ogledali znani spomenik padlih rudarskih žrtev v rudarskem pokolju iz leta 1914.

V Sugaritu smo obiskali več prijateljev. Tam ni mnogo naših ljudi. Ustavili smo se pri družini Slavac in družini Keš. Obiskali smo tudi več slovenskih farmerjev, v Mexvillu Kirnove in Milavčeve.

Dne 12. julija zjutraj smo se poslovili od prijaznih sorodnikov, tako tudi od naše spremljevalke Frances Delost, ki nas je spremljala iz Ražtona v Pueblo.

Dne 10. julija smo šli v bolnišnico Valmorea obiskat nako bolnico, da se poslovimo. Slovo je bilo žalostno, ker se je spet morala ločiti od svoje male hčerke in svojecev. Slovo smo se in ji želeli, da se kmalu pozdravi in vrne med svoje drage, kar ji iz srca želimo.

Stianili smo si roke in se odpeljali, Frances v Ranton, New Mexico, mi pa proti daljnji Pennsylvaniji, nazaj domov.

Piknik zbora "Jadran"

Cleveland, O. — Članstvo "Jadrana" vas opominja, da rezervirate nedeljo, 22. avgusta, za Jadranov dan.

Zbor priredi piknik v Pintarjevem gozdu med drevesi in kumarji, katerih pa, upam, ne bo veliko. Ni treba ponavljati, da zabave in smeha pri Jadrančanih ne manjka.

Ker je to zadnji Jadranov piknik v tej sezoni, si zaznamujte dan 22. avgusta na koledarju z velikim krogom. Tudi jaz bom navzoča; že sedaj štejem dneve, pa tako počasi minevajo.

Na obisku v Ambridgeu
Girard, Ohio. — V nedeljo, prvega avgusta. "Lepo jutro," sem si mislil, "če bi ne bilo seje društva 49 SNPJ, bi se odločil za Cleveland na jezersko razstavo, ali pa v Ambridge, kjer bo velik piknik skupnih društev."

Ker je bila seja dokaj hitro končana še pred poldnevom, je bilo dovolj časa odločiti se v eno ali drugo smer. Ker je pa razdalja med Girardom in Clevelandom ter Ambridgeom približno enaka, smo se odločili, da gremo v Ambridge, to pa zato, ker poznam več odtonih rojakov in aglinih društevnikov, osebno pa še nisem nikdar bil tam, četudi sem že večkrat rajžal po Penni.

Ko se voziš naprej ob reki Ohio, sem pa tam vidiš znake zadnje povodnji, in od daleč že opaziš velike jeklarne v Midlandu, Beaverju in Aliquippu, kako se iz plavžev vali rjav dim. Po par urni vožnji smo prispeli v Ambridge. Peljali smo se mimo tovarne Byer, ki se je pred kakimi petimi leti preselila iz Girarda v Ambridge, kar je bil velik udarec za Girard.

Visoko v hribih smo videli mnogo ljudi, avtomobili so švigali sem in tja po vijugasti cesti, eni v hrib, drugi s hriba. Pa jo mahnemo drugi v hrib, gotovi, da ravno tukaj bo piknik. Pridemo na vrh hriba in že od daleč alisimo godbo, pa smo takoj vedeli, da smo prišli prav. Godba je bila namreč iz Girarda pod vodstvom J. Umeca, agilnega člana tukajšnjega angleško poslujočega društva SNPJ.

Malo tega in onega

Ivan Molek
Seksualna vzgoja v šolah — Komunisti, fašisti in Vatikan
Dr. William H. Johnson, ravnatelj čukajavnih šol, je zadnje dni izjavil, da je "uključje izobrazbe glede spola med učne predmete definitivna možnost".

Rosenberger je poklical sina, ki je korenjak, čeprav še mlad, da naj mene in ženo pelje s svojo novo limozino Buick malo po naselbin, da vidiva ves Ambridge, "ker sem tako firbčen."

Ko smo se vrnila na pikniški prostor, je bila tam po mojem mnenju ogromna udeležba in še vedno so prihajali. To je bil "slovenski dan," vsaj tako sem opazil na pivskih tiketih. Skoraj gotov sem bil, da bom tam videl Tertija iz Strabana in Jeralo in Ambrožiča iz Moon Runa.

John Tancek
Lasalske vesti
La Salle, Ill. — V vsaki naselbini je vedno dovolj novic, žalostnih in veselih, o katerih se bi dalo poročati, toda človeku večkrat čas ne dopušča in zraven ima okorne roke.

Tukajšnje delavske razmere so še precej daleč od prosperitete, dasi so malo boljše kot so bile, je pa še vedno mnogo ljudi brez dela, posebno rudarjev, odkar je M. H. Coal Co. zaprla rov zaradi stavke pri M. H. Zinc Co.

Dne prvega avgusta je klub št. 4 JSZ priredil svoj piknik na Strellovem prostoru in vremenski bogovi so nam bili naklonjeni, imeli smo lep dan in polvoljno udeležbo. Posebno so pokazali sodrugi in somišljeniki iz Oglesbyja, da se zavedajo svojega razreda in skupnosti, zato so se udeležili, zakar jim gre zahvala. O priliki vam poset vrnemo. Pozabiti seveda ne smemo tudi lasalskih sodrugov in somišljenikov ter se jim iskreno zahvaliti za udeležbo. Udeležili so se skoro vsi klubovski člani s malo izjemo. Da je bil uspeh polvoljen in družabna zabava na pikniku dobra, gre priznanje novemu klubovemu tajniku Johnu Strellu, ki se je veliko trudil in delal za piknik, da je bilo vse okeaj in vsi piknikarji zadovoljni, klubova blagajna pa si je opomogla za \$27 čistega prebitka.

Joseph Novak, 2.

Osemletnica
Gilbert, Minn. — Dne 8. avgusta bo tukajšnja slovenska ženska zveza praznovala svojo osemletnico s piknikom in programom v Hopkinsovem parku, ki nudi prijazno razvedrilo. Zabave bo dovolj za stare in mlade, pijače in jedade tudi. Program se prične ob dveh popoldne in bo zelo zanimiv. Slišali boste lepe slovenske pesmi. Pridite in uživajte ter se zabavajte! Piknik se prične že ob desetih dopoldne in se zaključuje popolno. Igrala bo dobra godba. Vabljeni ste vsi iz vsega železnega okrožja, da nas posetite.

Kristina Kolar.

Vabilo na piknik
Strabane, Pa. — Gospodinjski odtok društva št. 138 SNPJ "Postojnska jama" priredi piknik v soboto, dne 7. avgusta, v Drenikovem parku. Imeli bomo provrstno godbo — namreč godbo Bergantovih deklet iz Lisbone. O. Prav uljudno vabimo vse znance in prijatelje. Pričetek ob 6. zvečer. Odbor.

Kakšni so odnosi med komunisti in katško cerkvijo?
Pred nekaj dnevi je pariška Humanite, silo komunistične stranke v Franciji, objavil govor papeškega tajnika in kardinala Pacelli ki ga je imel ob priliki neke cerkvene slavnosti v Lisieuxu na Francoskem, obenem pa je ta vor komentirala s pravim slavospevom Vatikanu in papežu. To pisanje francoskega komunističnega lista je povzročilo veliko senzacije vsej Franciji.

Kardinal Pacelli je v istem govoru tudi prenetil francoske klerikalce, ko je pohvalil francosko demokracijo (nosilec francoske demokracije je danes ljudska fronta: socialni radikalci, socialisti in komunisti!), obenem pa je Pacerzakačil nemške nacije, ki so takoj obdoličili peža, da se je zvezal z — ruskimi boljševiki.

Medtem pa so fašisti v Jugoslaviji obrnili bet italijanskim fašistom — Mussolinijev z zem čitni papeža in katoliško cerkev — in se rekli proti konkordatu Jugoslavije s katoliško cerkvijo. Jugoslovanski fašisti so prisegli Hitlerjev evangelij, na katerega je prisegel pokojni srbski patriarh Varnava.

Komunisti sem, komunisti tja — fašisti fašisti tja — Vatikan sem, Vatikan tja! Kdo naj razvozia ta voz? — —

Zidovi akumulatorji vročine

Poletno sonce pripeka na mesta, in le pa zdaj prekine njegovo žarenje osvobodilnevihta. Vreme ne vpliva samo na ljudi. T mesto je organizem, ki reagira na vročino mraz pred vsem pa na nenadni vremenski obrat.

Vročina pasjih dni ga spreminja v peč. dovi sliči velikanskemu akumulatorju, ki v čino neprestano nabira in jo tako rekoč varva. Kakšne množine toplote se naberejo v dovih, se človek zave posebno zvečer, ko prikuje ohladitve, a mora občutiti, kako izliva iz zidovja vročina, ki se je v njem nabrala med dnevom. V stenu se pojavljajo razpoke Okrasi so izsušeni. Med nevihtami zadnjih je bilo mogoče različno opazovati, kako vajo razpoke v okrasih vlago kakor gobekušnja nas uči, da utegne imeti poletna vročina, posebno tedaj, če jo prekinjajo nenadni livi, za posledico težke poškodbe v stavbah.

Kakšno gradbeno tvorino nam izbiramo, da te škodljive posledice vremenskih vplivov bolj omejijo? V velikih mestih imajo posebne znanstvene laboratorije, kjer proizvajajo drugim pasjo vročino na umeten način in njej preizkušajo učinke poletne vročine gradbeni material. Ne samo vročine, tem mraz, vihar in dež proizvajajo na ta način, bi mogli na "udoben" in hiter način, proučati vplive najrazličnejših vremenskih čini ljev na ta material. Tu delajo poskuse z različnimi množinami padavin, z rosetim dežjem in nalivi s čisto deževnico in z deževnico, ki ponesana z prahom ali dimom. Tudi smi in točo je mogoče posnemati brez težave.

Eksperimentalna preizkušnja gradbenih materialov pa je imela razveseljivo posledico, so okvare stavb po vremenskih vplivih zelo zadovale. Spremembe, ki jih povzročajo poletna vročina in kamenitem morju mest, se v laboratorijih raziskujejo pod umetnimi pogoji in s spoznanja vodijo potem do novih zaključnih pripomočkov.

(Z Prosvete z dne 6. avgusta 1917.)

Domače vesti. Tajnik društva 212 SNPJ proča o mizernih razmerah med slovenskimi darji v Columbusu, New Mex., ki so bili priganji iz Arizone.

Delavske vesti. Rudarska unija v Novi Mehiki je zagrozila s stavko, če se izgnani rudarji iz Arizone ne smejo vrniti domov.

Svetovna vojna. V Belgiji se pripravljajo na zavezniško ofenzivo. Ruska armada je obnovila ofenzivo pri Černovcah v Bukovini. Ruska revolucija. Kriza v Rusiji je končana in Kerenski je ostal voditelj vlade in delavskih kmetijskih ter vojaških svetov.

Deloma popravljena krivica

Sodišče v Alabami je oprostilo štiri zamorce iz znane deveterice "the Scottboro boys," katero že sedem let vlačijo od procesa do procesa, obsojajo na smrt in s temi absurdnimi obsodbami dajejo povod hysteričnim političnim propagandam. Ta scottborsk afera je eden največjih škandalov na amerškem jugu v zadnjih sedmih letih.

Proces proti tem zamorcem je črn spomin na nekdanje čarovniške procese. Obtoženi so bili občajnega "črno-belega prestopka" v južnih državah, zaradi katerega so zamorci vsak čas linčani v bombažnem pasu — pošilstva dveh belokožnih žensk. Prizadeti ženski sta bili sicer na amerškem jugu je, da tudi bela vlačuga prekaja vrednost sto črncev. Posilstvo se je baje izvršilo v tovornem vagonu, v katerem sta ženski "trempali" skupaj z zamorskimi "trempi."

Pri prvi obravnavi sta obe ženski prisegli, da sta bili posiljeni in tedaj je bilo sedem črncev obsojenih na smrt. Smrtna kazen v Alabami za ta zločin velja menda samo za zamorce; če belokožec posili črno — ni smrtne kazni. Vrhovno sodišče je prvo obsodbo razveljavilo in vrnila se je nova obravnava, pri kateri pa je ena ženska izpremenila svoje pričanje in izjavila, da ni bila poslana, dočim je druga vztrajala pri prvi izjavi, da je bila poslana. Porotniki pa so verjeli drugi in spet glasovali za smrtno kazen. Stvar je prišla drugič pred federalno vrhovno sodišče, ki je spet ovrnilo smrtno obsodbo. Sledila je tretja obravnava, pri kateri je bil samo en obtoženec obsojen na smrt, ostali pa v dosmrtno ječo. Tudi ta proces je bil razveljavljen in pri četrtem je smrtna obsodba odpadla pri treh zamorcih, ki so dobili divjaško zaporno kazen do 75 let, predno pa so še ostali obtoženci prišli na vrsto — obravnava se je vrnila proti vsakemu posebej — je državno tožilstvo zavrglo obtožnico proti štirim in jih oprostilo.

Taka je ta serija škandaloznih scottborskih procesov, ki so bili prava sramota za Ameriko. Izvali so brez števila demonstracij in jedkih kritik, razburjali črnce in dali priložnost fanatikom, da so izkoristili to afero za svoje strankarske interese.

Kaj pa se je zgodilo, da so bili štiri črnci, ki so bili prej dvakrat obsojeni na smrt, zdaj oproščeni? Ali je morda "new deal" omehtal ledeno moralno skorjo na arcel alabamskih javnih tožilcev in sodnikov? Ali pa so se južnjaški delilci stroge justice naveličali farse, ki je bila že davno očitna vsemu pametnemu svetu?

Zadeva pa še ni končana. Ako so štiri črnci nedolžni, zakaj bi bilo ostalih pet zaprtih do smrti? Petinsedemdesetletni zapor za enega obtoženca pomeni dosmrtno ječo. Ako je sodišče trikrat smatralo, da je vseh devet krivih, mora zdaj logično zaključiti, da je vsa deveterica nedolžna. Nemogoče je, da bi bilo pet krivih in kaznovanih, četvorica pa nektriva in prosta vsake kazni.

Alabamska krivica mora biti popravljena na vsej črti in mirna Bosna!

Nacijska predrznost

Ne mislimo nacijske predrznosti v Nemčiji, kjer sploh nima meje, marveč nacijsko predrznost v Ameriki.

Ameriška legija, organizacija bivših vojakov in reakcionarna po svojem vodstvu in taktiki, se je toliko zdrnila zadnje dni, da je začela akcijo proti taborišču nemških nacijev v Andoverju, N. J. Nemška nacijska organizacija ima v tistem taborišču te dni velik dirindaj s "Hell-Hitler" klici, oboževanjem svastike, paradiranjem itd., Ameriška legija pa je opozorila oblasti, naj si malo od bliže ogledajo to reč, če ni morda protiameriška. Morda!

August Klapprott, vodja nacijske organizacije v New Jerseyju, je pa zdaj hud na legijo. Dolži jo, da namerava fizično napasti nacije v taborišču — "in če se to zgodi — je rekel — ne bo noben legionar odšel živ" . . .

V tem slučaju ima legija prav, da zahteva preiskavo nacijskih norosti. Kadar nacijski vodja v Ameriki grozi legionarjem s poboji, je skrajni čas, da odgovorna oblast res pogleda v nacijska taborišča in stopi nacijskim predrznostem tako čvrsto na prste, da bodo močno zavili. . .

Mary Tomšič.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Ljubljane.)

DEMONSTRACIJE ZARADI KONKORDATA

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Beogradska vlada se trudi z vso močjo uresničiti konkordat med vladno in katoliško cerkvo. Pravi razprava o konkordatu je v teku, vendar je v Beogradu nastala velika skupščina in debata je v teku. Vprašanje konkordata je rodilo tudi že poulične demonstracije, pri čemer je bil ranjen škof iz Sabca. To je seveda posledica procesije, ki jo je vodil škof iz Sabca. To je seveda posledica procesije, ki jo je vodil škof iz Sabca. To je seveda posledica procesije, ki jo je vodil škof iz Sabca.

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

Pravoslavni škof iz Sabca ranjen. Policija razgnala procesijo pravoslavnih vernikov v Beogradu. — Vse procesije v Beogradu prepovedane

kordon stražnikov in orožnikov. Ker se demonstrirajoča procesija ni hotela ustaviti, je prišlo do pretepenja, v katerem je bil ranjen šabaški pravoslavni škof Simeon in več drugih. Nazadnje so demonstrante le razgnali, toda posamezne skupine so demonstrirale po ulicah ter se potem spet zbrale na dvorišču saborne cerkve, kjer so demonstrirali dalje. Vzklikali so proti vladi, proti konkordatu, proti jezuitom, proti Korošču in proti še nekaterim. Zvonovi vseh pravoslavnih beograjskih cerkva so zvonili vso noč. Ko je glas o tem, da "pretepajo pravoslavne škofova stražniki in žandariji", prišel v skupščino, je nastalo tako kričanje, da je moralo biti zborovanje prekinjeno.

Naslednji dan je vlada s posebno izjavo pojasnjevala skupščini, da so govorice o pretepanju škofov pretirane ter poudarjala, da stražniki niso uporabljali nobenega orožja. Pojasnilo izreka tudi domnevo, da so se duhovniki sami ranili, ker so zelo mahali s križi.

Demonstracije ne prenehajo. Kljub temu odporu pravoslavja in opozicijskih strank (ki uporabljajo to vprašanje za naskok na vlado) pa bo konkordat v skupščini najbrže sprejet, saj ima vlada večino teh poslancev — izvoljenih po diktatorskih zakonih — na svoji strani.

Skrivnostni umor. — Truplo našli po desetih dneh v senu. V Bresternici pri Mariboru so odkrili 21. julija zločin, ki ga bo nemara težko pojasniti: 54 letno posestnico Kristino Gselmanovo so našli mrtvo v senu na podstrežju njene domačije.

Dne 10. julija je pokojna Gselmanova govorila svojim sosedom, da pojde v smrt. Od tedaj je res niso videli več. Kljub vsemu iskanju je niso našli ne žive ne mrtve. Vdrl so s silo v njeno hišo, preiskali vse, toda našli niso ne nje ne sledov kakšnega zločina. Zaradi tega so sosedje sprva menili, da je izvršila svojo grozno in se vrgla v Dravo.

Ko pa je dne 21. julija zjutraj poslala sorodnica Gselmanove, ki je podedovala po Gselmanovi njeno posestvo, svojega hlapca v Bresternico, da odpelje k nji seno, kar ga je imela pokojnica spravljena na podstrežju svoje hišice, je hlapec našel truplo umorjene Gselmanove. Ko je namreč stopil na podstrežje, je udaril vanj strašen smrad po gnijemem truplu. Takoj je zaslutil, da leži kje na podstrežju Gselmanovo truplo. Začel je naglo razmetavati mrvo ter kmalu naletel na gnijoco človeško nogo. Izpod sena je odkopal razpadajoče truplo posestnice Gselmanove. O najdbi je takoj obvestil sosedo in orožnike. Došla zdravniška in sodna komisija je truplo pregledala in ugotovila, da je dobila pokojnica hud bodljaj z nožem v prsi tik srca, hkrati pa ugotovila tudi, da je bila starka tudi zadavljena: vrat je imela ves podplut in po drugih znakih v grlu je soditi zagotovo, da je morilec svojo žrtev davil, in najbrže zadavljeno, onesveščeno še zabodel v prsi.

Zločin se je zgodil pač tisto jutro, ko je Gselmanova izginila. Usodno jutro je Gselmanova kakor po navadi vstala zgodaj in pomolza krave ter nato ob petih zanesla mleko do ceste, da ga je oddala vozniku, ki je peljal mleko v mesto. Ko pa je neka sosedka hotela ob tri četrt na šest zjutraj h Gselmanovi, je našla vrata zaklenjena. Takrat je bil zločin najbrže že izvršen. Ali je morilec zvalil svojo žrtev na podstrežje ter jo tam ubil ali pa jo je ubil kje zunaj in nato zanesel v hišo in zakopal v mrvo na podstrežju, to bo skušala ugotoviti šele preiskava. Kdo bi bil zločin zagrešil, o tem se nekoliko je domneva, toda nič ni še v trdnjih sledov.

Gselmanova sama je živila zadnje čase zelo samotno. Pred leti se je ločila od svojega moža, nato pa živila v skupnem gospodinjstvu z upokojenim avstrijskim oficirjem, ki pa je pred tedni umrl. Ta smrt je posestnico Gselmanovo hudo prizadela, saj

je odpadla pokojnina, s katero sta prejel oba živila. Od te smrti je obupavala ter pogosto govorila, da si bo vzela življenje, ker pretežno živi. Zapirala se je v hišo, opravljala dela na svojih njihav polnoma sama in govorila s sosedi le malo.

Sorodnica, ki je podedovala njeno imetje, je preiskala po izginotju vso hišo in vse pohištvo, a ni našla nikjer ne denarja ne zlatnine, o kateri ve, da jo je pokojnica nekaj imela. Ta okolnost kaže torej, da je bil zločin izvršen najbrže zaradi orožja.

Novica o tem skrivnostnem umoru je razgalila vso mariborsko okolico in mesto. Vse ugiblje, ali bo policija uganko rešila in našla storilca.

Mehika uvaja zmernost pri pijakah. V delu ima zakon proti pijančevanju. Mexico City. — V pobijanju pijančevanja se Mehika pridno uč od Amerike. Predvsem se uči, kako ne delati. Medtem, ko je Amerika skušala reformirati Američane z Volsteadovo prohibicijsko postavo, se je mehška vlada izrekla za odpravo pijančevanja s temperenco.

V ta namen je izdelala zakon, s katerim bo podvržla vladni kontroli vso alkoholno industrijo in točenje alkoholnih pijač. Predlagani zakon prepoveduje izdelovanje in prodajanje vseh alkoholnih pijač nad 60% alkohola in potvarjanje istih. Določa tudi pravilno označevanje glede kakovosti. Vaak kršilec bi bil podvržen strogi kazni. Pijače bodo klasificirane v dvoje vrst: lahke (do 5% alkohola) in močne.

Glede prodajanja pijač zakon določa mnogo restrikcij. Točiti se ne bodo smele na primer v kmetijskih vaseh, ob tržnih dnevih ali sejnih, v zabaviščih raznih vrst in mladoletnim. Alkoholizem je zelo razširjen med mehškimi peoni in revnimi sloji sploh. Vlada že dalj časa vodi agitacijo proti pijančevanju, toda ga bo težko odpraviti radi globokega ukoreninjenja.

je odpadla pokojnina, s katero sta prejel oba živila. Od te smrti je obupavala ter pogosto govorila, da si bo vzela življenje, ker pretežno živi. Zapirala se je v hišo, opravljala dela na svojih njihav polnoma sama in govorila s sosedi le malo.

Sorodnica, ki je podedovala njeno imetje, je preiskala po izginotju vso hišo in vse pohištvo, a ni našla nikjer ne denarja ne zlatnine, o kateri ve, da jo je pokojnica nekaj imela. Ta okolnost kaže torej, da je bil zločin izvršen najbrže zaradi orožja.

Novica o tem skrivnostnem umoru je razgalila vso mariborsko okolico in mesto. Vse ugiblje, ali bo policija uganko rešila in našla storilca.

Mehika uvaja zmernost pri pijakah. V delu ima zakon proti pijančevanju. Mexico City. — V pobijanju pijančevanja se Mehika pridno uč od Amerike. Predvsem se uči, kako ne delati. Medtem, ko je Amerika skušala reformirati Američane z Volsteadovo prohibicijsko postavo, se je mehška vlada izrekla za odpravo pijančevanja s temperenco.

V ta namen je izdelala zakon, s katerim bo podvržla vladni kontroli vso alkoholno industrijo in točenje alkoholnih pijač. Predlagani zakon prepoveduje izdelovanje in prodajanje vseh alkoholnih pijač nad 60% alkohola in potvarjanje istih. Določa tudi pravilno označevanje glede kakovosti. Vaak kršilec bi bil podvržen strogi kazni. Pijače bodo klasificirane v dvoje vrst: lahke (do 5% alkohola) in močne.

Glede prodajanja pijač zakon določa mnogo restrikcij. Točiti se ne bodo smele na primer v kmetijskih vaseh, ob tržnih dnevih ali sejnih, v zabaviščih raznih vrst in mladoletnim. Alkoholizem je zelo razširjen med mehškimi peoni in revnimi sloji sploh. Vlada že dalj časa vodi agitacijo proti pijančevanju, toda ga bo težko odpraviti radi globokega ukoreninjenja.

V zveznem distriktu je vlada nastopila tudi proti draginji in določila maksimalne cene za nekatere vsakdanje potrebščine, predvsem živež. Za kršilce (trgovce na delo in drobno) je določena stroga kazen.

Ob cestah na deželi je notranji tajnik prepreval tudi vse trgovske oglase, ker kvarijo naravno lepoto turistom in domačinom. Turizem je posebno velik s strani Američanov.

Kongresna akcija proti piketiranju tujih poslanikov. Washington. — V obliki zbornicah kongresa je v teku akcija za prepoved piketiranja poslaništev in konzulatov tujih vlad. Načelnika zunanjih odsekov obeh zbornic sta že predložila zakon, ki prepoveduje piketiranje poslaništev in konzulatov v bližini 500 čevljev in določa \$100 ali 60 dni kazni (ali oboje) za kršilce. Ta zakonski predlog sta iniciirala zunanji in justični departement valed protestov Hitlerjevih in Mussolinijevih diplomatijevih zastopnikov v tej deželi. Pred fašističnimi poslaništv in konzulati se čisto pojavijo demonstracije in piketiranje, odkar Hitler in Mussolini vodita neoficijno vojno proti lojalistični Španiji. Toda kot izgleda, bo "demokratska" Amerika zdaj prepovedala motenje zastopnikov fašističnih morilcev.

Avtna unija ustanovila zdravniško kliniko. Detroit. — Avtna unija je za svoje člane ustanovila zdravniško kliniko pod vodstvom dr. Fredericka C. Lendruma. Nahaja se v gornjem nadstropju Hoffmannovega buildinga in obsega 1400 kvadratnih čevljev prostora. Ima devet sob. Klinika bo predvsem nudila pomoč članom pri izterjavanju odškodnine za poškodbe in okupacijske bolezni.

Agitirajte za Prosveto!

Mezdni osnutek pred nižjo zbornico

Odsek odobril načrt senata in mu dodal Greenove amandamente

Washington, 5. avg. — Odsek za delo nižje zbornice je včeraj zavrgel svoj osnutek za minimalne plače in maksimalni delovnik ter s 17 proti dvema glasovoma sprejel mezdni osnutek, ki je bil zadnji teden sprejet v senatu. Nižja zbornica bo o njem glasovala prihodnji teden.

Senatnemu načrtu je dodal več amandementov, katere je priporočal William Green, predsednik Ameriške delavske federacije. Namen teh amandementov je zavarovanje kolektivnega pogajanja, kolektivnih pogodb in u-nijakega meznega standarda.

Odsek nižje zbornice je sprejel tudi senatno mezdno provizijo, ki določa minimalno plačo do 40 centov na uro. Njegov osnutek je bil v tem oziru veliko bolj liberalen, ker je določal, da minimalne plače ne smejo biti manj kot 40c in ne več kot 70c. Določal je tudi nižji maksimalni delovnik kot ga določa senatni osnutek.

Odsek je sprejel senatni osnutek, ker hoče pospešiti sprejete zakona v nižji zbornici. Senat je včeraj pripel s 40 proti 39 glasovom zelo dalekosežno restrikcijo k stanovanjskemu zakonskemu osnutku. Ta restrikcija določa, da gradbeni stroški ne smejo biti več ko \$4000 za družinsko stanovanje štirih sob. Amandement je stavil senator Byrd iz Virginije. Pobijali so ga progresivci, ki so argumentirali, da ta restrikcija stavi v opasnost gradnjo delavskih stanovanj po velemestih radi visokih stroškov.

Stavkarji v arzenalih dobili pomoč

Unije CIO so jim prisločile na pomoč s \$100,000

New York. — (FP) — Nad dvajset mednarodnih unij CIO je prisločilo na pomoč ladjedelnih delavcev v New Yorku in okolici, ki stavkajo za pravico do kolektivnega pogajanja že tretji mesec. Na posebni konferenci so obljubile prispevati \$100,000 za štrajkarje in tisoče piketov. Stavko vodi industrijska unija ladjedelnih delavcev CIO.

Pomoč sta obljubili tudi ameriška (newyorkška) dela vsa k stranka in mestni progresivni odbor. Obe organizaciji sta obdožili ladjedelnike magnate, da namenoma podaljšujejo stavko. Ladjedelnice, okrog 20 po številu, skušajo obratovati s skebi, katere importirajo tudi iz drugih držav, toda produkcija je skoraj popolnoma paralizirana.

Delavcem je prisločilo na pomoč tudi nova unija pristaniščnih in mornarskih delavcev National Maritime Union, ki je zadnje dni imela svojo prvo konvencijo v tem mestu. Mornarjem na šestih ladjah, ki so zasedrane v popravilnicah Robins Drydock Co., je naročila, naj gredo v simpatično stavko.

Konferenca unij CIO, ki je

razpravljala o tej stavki, je sprejela resolucijo, v kateri apelira na federalno vlado za preiskavo "nepostavnih, štrajkolomskih, kriminalnih in nasilnih aktivnosti" podjetnikov. Konferenca je tudi zahtevala od zvezne vlade, naj prekliče svoja naročila pri prizadetih družbah valed "predzrnega kršenja delavskega zakona, Byrnesove postave (ki prepoveduje transportiranje skebov iz ene države v drugo) in varnostnih zakonov."

Popušcanje ekonomskih vezi med Kanado in Ameriko

Detroit. — Zadnje dni je prišlo do dveh dogodkov, ki pokazujeta pokanje ekonomskih vezi med Kanado in Ameriko. Eden se tiče delavstva, drugi kapitala. United States Steel je prodaval svojo kanadske podružnice kanadski korporaciji Dominion Steel & Coal s sedežem v Montrealu, United Textile Workers unija pa je prepustila 8000 članov Kanadskemu delavskemu kongresu. Pojasnilo v obeh slučajih je bilo, da je v ozadju te akcije gonja ontarijskega vigilantskega premijera Hepburna in quebeške vlade proti ameriškim delavskim in tudi kapitalističnim organizacijam.

Mooney prepeljan v bolnišnico v zaporu

San Quentin, Cal., 5. avg. — Tom Mooney je bil včeraj premeščen v tukajšnjo jetniško bolnišnico radi poslabšanja bolezni. Ze dalj časa trpi na žledolnih uljelih, zdaj pa so ga v bolniško posteljo vrgli žolčni kamni. Dr. Leo L. Stanley, jetniški zdravnik, je rekel, da za enkrat operacija še ni potrebna.

Pomoč za španske lojaliste iz Amerike

New York. — North American Committee za pomoč Španiji je do danes poslal lojalistom 1,500,000 funtov živil in 950,000 funtov obleke v skupni vrednosti \$250,000. Svoj urad ima na 381 Fourth Ave., New York City.

POJASNILO IN IZJAVA

Podpisana sva izvedela po prijateljih, da neka oseba (ime nam je znano) govori okrog med ljudmi, da sta najina dva sinova Rudolf in Frank Glavaeh stavko-kazila (skrbala) v zadnji stavki pri Bell Corp., kar pa absolutno NI RESNICA. Pojasnilo naj bo tu povedano, da sta omenjena ostala doma iz dela takoj prvi dan stavke, to je 12. junija 1937. Nazaj na delo sta se vrnila čelo po 18 dnevni stavki in do takrat je bilo še nazaj na delu pri Bell Corp. nad 90% delavcev in ni bilo več nobenega upanja na zmago. Ostali se nadalje od dela bi pomenilo postati hrtev brez potrebe. Kje sta delala med časom stavke: Rudolf je dobil delo v prodajalni pri Bark Automobile Supplies in še sedaj ni šel nazaj v tovarno. Frank je pa starejšemu bratu Josephu pomagal popravljati hišo, katero je ravnokar kupil. Dovolj pojasnjeno.

Torej sedaj pa poslavmo prizadeto osebo, naj prinese DOKAZE in naj takoj preneha s lažnimi navedbami, kajti mi ne bomo dopustili, da bi se naši družini jemalo dobro ime s nerazno in podtikanjem. — Joseph in Terezija Glavaeh, R. D. 5, Box 209, Johnstown, Pa. — (Adv.)

All ste že naročili Prosveto all Mladinski list svojemu prijatelju edini dar trajne vrednosti, ki ga all sorodniku v domovino? To je za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Slavenska Narodna Podporna Jednota

- 2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.
- GLAVNI ODBOR
UPRAVNI ODBOR:
- Vincent Gajnar, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - F. A. Vidar, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - Lawrence Gradichak, pomoč. taj.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - John Vagrich, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - Pilip Gudic, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - John Mohr, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
- PODPREDSEDNIKI:
- Andri Viterich, prvi podpredsednik.....685 Russell Ave., Johnstown, Pa.
  - Frank Balke, drugi podpredsednik.....323 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
  - John Podbey, Jr., prvi distriktni podpredsednik.....Box 227, Strabane, Pa.
  - Camillus Szarek, drugi distriktni podpredsednik.....2287 W. 62th St., Cleveland, Ohio
  - John Klasek, tretji distriktni podpredsednik.....614 Todd St., La Salle, Ill.
  - Edward Tomcic, četrti distriktni podpredsednik.....Box 654, Walsenburg, Colo.
- GOŠPOBARSKI ODBOR:
- Math Petrovich, predsednik.....253 E. 121st St., Cleveland, Ohio
  - Vincent Gajnar.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - F. A. Vidar.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - John Vagrich.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - John Oll.....331 E. Prospect Ave., Charnden Hills, Ill.
  - Donald J. Lotrich.....1327 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
  - Joseph Zapan.....1499 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.
- POROTNI ODBOR:
- John Gurech, predsednik.....416 W. Max St., Springfield, Ill.
  - Frank Barich.....19611 N. Ashland Ave., Cleveland, Ohio
  - Anton Sular.....Box 27, Arva, Kansas
  - Frank Vesterick.....818 Toner St., Luzerne, Pa.
  - John Trtolj.....Box 257, Strabane, Pa.
- NADZORNI ODBOR:
- Frank Zalta, predsednik.....2391 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
  - Frank Maloni.....25 Westcott Ave., Peru, Illinois
  - Milan Medvedich.....16280 Arvado Ave., Cleveland, Ohio

Na zapadu se obeta hud unijski boj

(Nadaljevanje s 1. strani.)
rajo člani CIO, slednje pa pike-
tajo ADP.
Podobna je tudi situacija pri dnevniku Seattle Star, kjer je nastala stavka, ko je list na zahtovo Becka odalovil 19 članov časninarske unije. Nedavno je že skoraj prišlo do poravnave med izdajateljem in časninarsko unijo, toda Beck je ponovno interveniral. Zadevo ima zdaj v rokah delavski odbor, ki vodi zaslišanje radi odsolovitve članov časninarske unije, o katerih pravi Beck, da spadajo v njegovo jurisdikcijo. Svoja povelja izvaja z — "gorilami".
Na svoji strani ima tudi župana Doreja, vsled česar je bilo

vprašanje, ali bo CIO sploh dovoljen v mestu. Ko so se pojavile govorice, da je župan rekel, da ga bo kratkoma pognal iz mesta, je Doreja obiskal odbor 4000 pristaniščnih delavcev, ki ga je vprašal, če to pomeni tudi te delavce. Župan je zanikal, da bi bil kdaj kaj takega rekel. V Seattleu bo boj prišel do viška, kadar se pograbiijo vozniki in pristaniščniki.

Klavniški delavci obožili tri družbe

Buffalo, N. Y. — Unija me-sarskih delavcev je tirala pred del. odbor lastnike treh klavnih v tem mestu pod obožbo, da kršijo delavski zakon o kolektivnem pogajanju. Prizadete so družbe, pri katerih je zastavkalo 1500 delavcev.

OGLEJTE TEH SEDEM ELEKTRIČNIH HLADILNIC IZBRANE 3 OD 4 KUPCEV

★

See grupirane v eni primeri izločbi deli v mestu in v vaši sosodnosti v Commonwealth Edison Shops

● Vi prihranite čas... vi prihranite denar... vi boste bolj zadovoljni, ako si ogledate teh sedem električnih hladilnic v eni sami veliki izbožbi. Mnogovrstne velikosti in modelov, velika razlika v cenah. Vi boste našli pravo električno hladilnico za vaše potrebe.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

DOWNTOWN—77 W. ADAMS ST.—132 S. DEARBORN ST.
Telephone RANdolph 1200, Local 66

4562 Broadway 4731 W. Madison St. 852 W. 63rd St.
4833 Irving Park Blvd. 4834 S. Ashland Ave. 2950 E. 92nd St.
2735 Milwaukee Ave. 11046 S. Michigan Ave.

Downtown Electric Shops close at 5 p. m. and branches at 6 p. m. Saturdays during August.

V JUGOSLAVIJO SAMO 7 DNI

Ze potujete na ekspresnih parnikih:
BREMEN » EUROPA
Brzi vlak od Bremen in Europa v Bremmerhaven zajame udobno potovanje do Ljubljane.

All potuje s priljubljenimi ekspres. parniki:
COLUMBUS HANSA » DEUTSCHLAND HAMBURG » NEW YORK

Izbornie telesišniške zvezde od Cherbourg, Bremena ali Hamburga.

Pomagali vam bomo preakrbeti vize za obisk ali preselitve vaših evropskih sorodnikov.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agente ali

HAMBURG-AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

180 W. RANDOLPH ST., CHICAGO, ILL.

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

"Oh, nič ne de, nič ne de, razume se, da nič ne de! Oprostite, Aljoša, dragi... Veste, dolejš vas skoro da nisem spoštovala... to je, spoštovala sem vas, a kot sebi enakega, zdaj pa vas bom spoštovala kot višjega... Dragi, ne bodite hudi, da zbijam dovtipe," je zdajci povzela s globokim čuvstvom. "Smešna sem in majhna, vi pa, vi... Čujte, Aleksej Fjodorovič, ali ni tu, v vsem tem najinem mišljenju, to je, v vašem... ne, bolje je: najinem... ali ni tu nekakšnega preziranja do njega, do tega nesrečnega... v tem, da zdaj tako nekam z viška pretresavava njegovo dušo, a? V tem, da sva pravkar s takšno gotovostjo sklenila, da bo vzel denar — a?"

"Ne, Lise, ni preziranja," je trdno odvrnil Aljoša, kakor da je bil že pripravljen na to vprašanje, "sam sem že premišljeval o tem, ko sem šel semkaj. Le premislite, kakšno preziranje bi to moglo biti, ko sva sama taka kakor on — in ko so vobče vsi taki kakor on. Zakaj tudi midva sva taka, nič boljša nista od njega. In tudi če bi bila boljša, na njegovem mestu bi bila vendarle taka... Ne vem, kako je z vami, Lise, toda o sebi mislim, da imam v maršnem malenkostno dušo. Njegova pa ni malenkostna, narobe, zelo tenkočutna je... Ne, Lise, tu ni nikakega preziranja do njega! Veste, Lise, moj stavec je nekoč rekel: ljudi je treba čuvati in negovati kakor otroke, nekatere pa celo kakor bolnike v bolnicah..."

"Oh, Aleksej Fjodorovič, oh, dragec, davja, negujva ljudi in straziva jim kakor bolnikom!" "Davja, Lise, pripravljen sem, čeprav — ne, nisem čisto pripravljen, časih sem zelo nestrpen, drugič pa kakor da nimam oči. Z vami, vidite, je drugače." "Oh, ne verjamem! Aleksej Fjodorovič, kako srečna sem!" "Kako lepo je, da tako pravite, Lise." "Aleksej Fjodorovič, vi ste za čudo dobri, samo da ste časih malce pedantni... in vendar, če vas bolj pogledam, saj niste nikak pedant. Stopite, poglejte k vratom, tiho jih odprite in pogledajte, ali mamica ne prisaškuje," je zdajci nekam nervozno in hlasno zašepetala Lise.

Aljoša je šel, odskril vrata in rekel, da nihče ne prisaškuje. "Stopite semkajle, Aleksej Fjodorovič," je nadaljevala Lise in obraz ji je rdel vse bolj in bolj, "dajte mi roko, tako, da... Čujte, nekaj velikega vam moram priznati: večerjajnega pisma vam nisem napisala za šalo, ampak za res... In zakrila si je oči z roko. Videti je bilo, da jo je tega priznanja na vse pretege sram. Nenadoma ga je prišla za roko in jo trikrat burno poljubila.

"Oh, Lise, to je prekrasno!" je radostno vzkliknil Aljoša. "Saj sem bil tudi jaz trdno uverjen, da ste ga napisali zares." "Uverjen, pomislite!" Lise, rečca kakor mak, si je zdajci odmaknila njegovo roko izpred obraza, toda iz svoje roke je ni pustila, in se zamejala z drobnim, blaženim smehom. "Poljubila sem roko, on pa pravi samo: 'prekrasno.'" "Toda očitek je bil krivičen: tudi Aljoša je bil globoko ganjen.

"Rad bi vam zmerom ugajal, Lise, a ne vem, kako naj to napravim," je s težavo zajeceljal in sam ves zardel.

"Aljoša, ljubi moj, kako hladni ste, kako predrzni! Le pogledjte ga! Izvolil me je izbrati za svojo soprogo in ob tem se je umiril... Kakopak, saj je bil že uverjen, da sem pisala zares! Če to ni predrznost — veste kaj?"

"Ali je mar kaj slabega, da sem bil uverjen?" se je zdajci zamajal Aljoša.

"Oh, Aljoša, narobe, strašno dobro je," je rekla Lise ter ga nežno in srečno pogledala. Aljoša je še vedno stal in držal svojo roko v

njeni roki. Tedajci pa se je sklonil in jo poljubil prav na ustka.

"Kaj pa spet to pomeni? Kaj vam je?" je vzkliknila Lise. Aljoša ni vedel kod ne kam. "Nu, oprostite, če ni bilo prav... Morda sem napravil strašno neumnost... Rekli ste, da sem hladen, in jaz, ne bodi len, sem vas poljubil... A zdaj vidim, da je bilo povsem bedasto..."

Lise se je zamejala in si zakrila obraz z rokami. "In v tej obleki!" je med smehom planilo iz nje. A tedajci se je prestala smejeti in postala vsa resna, toliko da ne stropa.

"Nu, Aljoša, s poljubi bova še počakala, ker oba še ne znava tega, a čakati nama je še dolgo," je zdajci končala. "Rajši povejte, zakaj me jemljete, mene, takšno neumnico, bolno gosko, vi, tako pametni, tako globokomiseln, s takim darom opazovanja? Oh, Aljoša, strašno sem srečna, ker vem, da vas nikakor ne zaslužim!"

"Nikarite, Lise. Te dni se za vselej poslovim od samostana. Če se vrnem v svet, se moram tudi oženiti, to vem. On mi je tako ukazal. Koga naj vzamem, če ne vas... In kdo razen vas bi me maral? Premišljeval sem že o tem. Prvič me poznate že iz otroških let in drugič imate vi mnogo, mnogo zmožnosti, kakršnih jaz vobče nimam. Vaša duša je bolj vesela od moje; vi ste, kar je glavno, bolj nedolžni od mene — zakaj jaz sem se dotaknil marsičesa — marsičesa, kar ni bilo dobro... Oh, vi tega ne veste — tudi jaz sem Karamazov! Kaj za to, da se smejete in šalite, čeprav nad menaj; narobe, re smejte se, meni je to tako drago. In v tem, ko se smejete kakor majhno dekletce, so vaše misli — misli mučenice..."

"Kake mučenice? Kako to?" "Da, Lise, vidite, vaše vprašanje prejle: ali ni v naju dveh preziranja do onega nesrečnega, ker mu tako razgrevava dušo — to vprašanje je bilo mučeničko... vidite, izraziti tega nikakor ne morem, a tisti, komur prihajajo taka vprašanja na um, je tudi sam zmožen trpeti. Ko takole sedite v svojem naslanjaku, ste morali že doslej marsikaj premisliti..."

"Aljoša, dajte mi roko, zakaj jo odmikate?" je rekla Lise z nekam upadlim, od sreče oslabilim glaskom. "Čujte, Aljoša, kako se boste oblekli, kadar odidete iz samostana, v kakšno obleko? Ne smejte se, ne bodite hudi, to je zame zelo, zelo važno."

"Zastran obleke, Lise, še nisem premišljeval; oblečem se tako, kakor boste vi hoteli."

"Hočem, da imate temnosinji baržunast suknjič, bel piketast telovnik in mehak siv klubuk... Povejte, ali ste prejle verjeli, da vas nimam rada, ko sem zatajila svoje večerjajne pismo?"

"Ne, nisem verjel."

"O, vi neznosni, nepoboljšljivi človek!"

"Vidite, vedel sem, da me imate radi — vsaj videti je bilo tako — a naredil sem se, kakor da vam verjamem, da me ne marate, zato, da bi vam bilo... manj nerodno..."

"To je še hušje! Hušje in boljše od vsega. Aljoša, strašno rada vas imam. Prejle, ko sem čakala vašega prihoda, sem si vedeževala, češ: porečem mu, naj mi vrne večerjajne pismo, in če ga mirno vzame iz žepa in mi ga da (kakor je vselej pričakovati od njega) — tedaj pomeni to, da me prav nič ne ljubi in ničesar ne čuti, ampak da me samo neumen in nedostojen deček, in tedaj sem izgubljena. Toda vi ste bili pustili pismo v celici in to me je ohrabilo: kaj ne, da ste ga zato pustili v celici, ker ste slutili, da bom zahtevala pismo nazaj — da vam ga ne bi bilo treba vrniti? Ali je tako? Jeli da?"

(Dalje prihodnjik.)

Žrebanje

Jack je našel Doto Ingramovo na klubski verandi. Bila je naravnost privlačna v svojem ljubkem sportnem kostumu in njene oči so sijale kakor v vročici.

"Kaj pa se je zgodilo?" je vprašal Jack.

"Nekaj," je odvrnila Doto in pokazala Jacku stol, naj sede. "Bila sem pri Fairbanksovih." "Ali smem postrčeti z manjnim cocktailkom?" je vprašal Jack in okrog ustnen mu je zalagal nameh. "Smem upati, da mi boste povedali, kako je bilo tam?"

"Bom," je dejala Doto. "Kajti če se nekemu ne izpovem, se bojim, da mi bo razpočila glava. Saj niste čenčar?"

"Vsaj takrat ne, kadar imam nekoga rad..." je dejal Jack in nežno pogledil Doto. "Nu, kaj se je zgodilo pri Fairbanksovih?"

"Jaz... vsi, kar nas je bilo tam, smo imeli nekakšno žrebanje..." je dejala Doto.

"Žrebanje?" je povzel Jack. "Upam, da ste dobili?"

"Dobitek, dragi Jack je bil... možki."

Jack je ostro pogledal kviku. Neill Fairbanks ni bil noben Adonis, toda njegov oče je zapustil sinu nekaj milijonov, katerih izvor je bil vsekako sumljiv, toda vendar... denar je bil tu.

"Če ste imeli v mislih Neilla, razumem vaše razburjenje," je dejal Jack.

Dota pa je odkimala: "Ne, jaz ne mislim na Neilla Fairbanksa, ampak na nekoga drugega... Na Jerryja Sloana."

Jack ni osupnil. Saj mu ni bilo neznan, da je Doto imela vse poletje v mislih Jerryja Sloana. To je bil človek, ki je sicer imel izvrstne značaj, je bil tudi ljubek, toda imel je zelo malo denarja...

"Nadaljujte!" je prosil Doto, ki je bila edina deklica iz njegovega kroga, katero bi bil rad dobil za ženo.

"Veste, deževalo je, pa nisem mogli igrati tenisa. Sedeli smo nekaj časa v sobi in smo se dolgočasili. Tedajci je Helena Mayo predlagala, naj bi igrali igro, o kateri je čitala v nekem listu..."

"Helena Mayo?" je povzel Jack. "Ta trenutek se je domislil, da je to ženska, ki je zelo ugajala Jerryju. Imela pa je oboje: lepoto in denar. Zato je dejal naravnost: 'Ljubko deklet!'"

"Da," je nadaljevala Doto. "Idea je bila privlačna. In potem se je zarisala na njenem obrazu poteza trpkosti: 'Domenil! smo se, da bo vsak možki napisal na listek ime deklice, ki jo ljubi. Potem smo te listke zvrli. Dekleta so storila isto. Napisala so na listke imena možkih, ki jih imajo rade. Zvite listke smo potem vrgli v vazo in začeli žrebati. Listke, ki so se vjemali, smo na glas prečitali, ostale pa zavrgli. Seveda je moral vsakdo objubiti s častno besedo, da bo možkal o tem, kar se bo zgodilo. Ko je Helena Mayo predlagala to igro, sem si bila takoj na jasnem, kaj ima za bregom."

Žrtev drugega

Bilo je ob eni ponoči. Četrtil je obdajala popolna tema. Zakonca Camusot, trgovca z mešanim blagom, ki sta se zaradi svojih prihrankov umaknila iz aktivne trgovine, sta se pozno vrnila iz partije rummyja pri Duffetovih, ki so trgovali s pohištvo na veliko. Doma sta se vlegla k počitku. Camusot je že zadovoljno smrčal, ko ga je njegova žena prišla za komolec:

"Nekdo se skriva pod posteljo!" "Prebledela je od strahu, kajti kakor kreča in se zvrnil na tla. "Jezus Marija!" je kriknila Camusotova žena. "Saj res umira..."

Vrgla je nase jutranjo haljo in je stekla v kuhinjo. "Nikar ne delaj takšnega hrupa, saj vidiš, da igra teater" je dejal Camusot.

"Ne, ne, le poglej, res mu je slabo. Daj mi steklenico z meliso!" In Camusotova žena si je na vse načine prizadevala, da bi mladca zopet spravila k sebi. Držala mu je stekleničko z etrom pod nos, hodila okoli njega z meliso in mu trla senci s kolinsko vodo.

"Saj pravim," je govorila vmes, "ta tukaj ni nič drugega kakor žrtev drugega, kakor v aferi Lesurques. Vidiš, to je kakor v tisti detektivski zgodbi. Prisilili so ga, da je zlezal v najino stanovanje, potem sva prišla midva domov in se je silno prestrašil. Pravi vlomilec ne bi bil tako hitro izgubil pripravnosti duha. Zdjaj na koncu Bog ne daj, svoj list!"

"Kako lepo je, da tako pravite, Lise." "Aleksej Fjodorovič, vi ste za čudo dobri, samo da ste časih malce pedantni... in vendar, če vas bolj pogledam, saj niste nikak pedant. Stopite, poglejte k vratom, tiho jih odprite in pogledajte, ali mamica ne prisaškuje," je zdajci nekam nervozno in hlasno zašepetala Lise.

Aljoša je šel, odskril vrata in rekel, da nihče ne prisaškuje. "Stopite semkajle, Aleksej Fjodorovič," je nadaljevala Lise in obraz ji je rdel vse bolj in bolj, "dajte mi roko, tako, da... Čujte, nekaj velikega vam moram priznati: večerjajnega pisma vam nisem napisala za šalo, ampak za res... In zakrila si je oči z roko. Videti je bilo, da jo je tega priznanja na vse pretege sram. Nenadoma ga je prišla za roko in jo trikrat burno poljubila.

"Oh, Lise, to je prekrasno!" je radostno vzkliknil Aljoša. "Saj sem bil tudi jaz trdno uverjen, da ste ga napisali zares." "Uverjen, pomislite!" Lise, rečca kakor mak, si je zdajci odmaknila njegovo roko izpred obraza, toda iz svoje roke je ni pustila, in se zamejala z drobnim, blaženim smehom. "Poljubila sem roko, on pa pravi samo: 'prekrasno.'" "Toda očitek je bil krivičen: tudi Aljoša je bil globoko ganjen.

"Rad bi vam zmerom ugajal, Lise, a ne vem, kako naj to napravim," je s težavo zajeceljal in sam ves zardel.

"Aljoša, ljubi moj, kako hladni ste, kako predrzni! Le pogledjte ga! Izvolil me je izbrati za svojo soprogo in ob tem se je umiril... Kakopak, saj je bil že uverjen, da sem pisala zares! Če to ni predrznost — veste kaj?"

"Ali je mar kaj slabega, da sem bil uverjen?" se je zdajci zamajal Aljoša.

"Oh, Aljoša, narobe, strašno dobro je," je rekla Lise ter ga nežno in srečno pogledala. Aljoša je še vedno stal in držal svojo roko v

njeni roki. Tedajci pa se je sklonil in jo poljubil prav na ustka.

"Kaj pa spet to pomeni? Kaj vam je?" je vzkliknila Lise. Aljoša ni vedel kod ne kam. "Nu, oprostite, če ni bilo prav... Morda sem napravil strašno neumnost... Rekli ste, da sem hladen, in jaz, ne bodi len, sem vas poljubil... A zdaj vidim, da je bilo povsem bedasto..."

Lise se je zamejala in si zakrila obraz z rokami. "In v tej obleki!" je med smehom planilo iz nje. A tedajci se je prestala smejeti in postala vsa resna, toliko da ne stropa.

"Nu, Aljoša, s poljubi bova še počakala, ker oba še ne znava tega, a čakati nama je še dolgo," je zdajci končala. "Rajši povejte, zakaj me jemljete, mene, takšno neumnico, bolno gosko, vi, tako pametni, tako globokomiseln, s takim darom opazovanja? Oh, Aljoša, strašno sem srečna, ker vem, da vas nikakor ne zaslužim!"

"Nikarite, Lise. Te dni se za vselej poslovim od samostana. Če se vrnem v svet, se moram tudi oženiti, to vem. On mi je tako ukazal. Koga naj vzamem, če ne vas... In kdo razen vas bi me maral? Premišljeval sem že o tem. Prvič me poznate že iz otroških let in drugič imate vi mnogo, mnogo zmožnosti, kakršnih jaz vobče nimam. Vaša duša je bolj vesela od moje; vi ste, kar je glavno, bolj nedolžni od mene — zakaj jaz sem se dotaknil marsičesa — marsičesa, kar ni bilo dobro... Oh, vi tega ne veste — tudi jaz sem Karamazov! Kaj za to, da se smejete in šalite, čeprav nad menaj; narobe, re smejte se, meni je to tako drago. In v tem, ko se smejete kakor majhno dekletce, so vaše misli — misli mučenice..."

"Kake mučenice? Kako to?" "Da, Lise, vidite, vaše vprašanje prejle: ali ni v naju dveh preziranja do onega nesrečnega, ker mu tako razgrevava dušo — to vprašanje je bilo mučeničko... vidite, izraziti tega nikakor ne morem, a tisti, komur prihajajo taka vprašanja na um, je tudi sam zmožen trpeti. Ko takole sedite v svojem naslanjaku, ste morali že doslej marsikaj premisliti..."

"Aljoša, dajte mi roko, zakaj jo odmikate?" je rekla Lise z nekam upadlim, od sreče oslabilim glaskom. "Čujte, Aljoša, kako se boste oblekli, kadar odidete iz samostana, v kakšno obleko? Ne smejte se, ne bodite hudi, to je zame zelo, zelo važno."

"Zastran obleke, Lise, še nisem premišljeval; oblečem se tako, kakor boste vi hoteli."

"Hočem, da imate temnosinji baržunast suknjič, bel piketast telovnik in mehak siv klubuk... Povejte, ali ste prejle verjeli, da vas nimam rada, ko sem zatajila svoje večerjajne pismo?"

"Ne, nisem verjel."

"O, vi neznosni, nepoboljšljivi človek!"

"Vidite, vedel sem, da me imate radi — vsaj videti je bilo tako — a naredil sem se, kakor da vam verjamem, da me ne marate, zato, da bi vam bilo... manj nerodno..."

"To je še hušje! Hušje in boljše od vsega. Aljoša, strašno rada vas imam. Prejle, ko sem čakala vašega prihoda, sem si vedeževala, češ: porečem mu, naj mi vrne večerjajne pismo, in če ga mirno vzame iz žepa in mi ga da (kakor je vselej pričakovati od njega) — tedaj pomeni to, da me prav nič ne ljubi in ničesar ne čuti, ampak da me samo neumen in nedostojen deček, in tedaj sem izgubljena. Toda vi ste bili pustili pismo v celici in to me je ohrabilo: kaj ne, da ste ga zato pustili v celici, ker ste slutili, da bom zahtevala pismo nazaj — da vam ga ne bi bilo treba vrniti? Ali je tako? Jeli da?"

(Dalje prihodnjik.)

HUMOR

Hudobno

Dr. Bogatinovič drvi z avtomobilom skozi vas. Izmenada pa za pelje med čredo živine. Ne sreča hoče, da povozí in ubije velikega bikla.

Gospodar prihiži z vilami v rokah. "Žival bom seveda nadomestil," se hiti opravičevati nesrečni Bogatinovič.

Kmet pa ga začudeno premeri od glave do nog in potem zagodrnja: "Sliaite, kako si pa to prav za prav predstavljate?"

Te pa diše!

Gospod župnik je povabil vse otroke z vasi na jagode s smetano.

"No," jim pravi naposled, "ali ne teknejo te jagode dosti bolje kakor tiste, ki jih na mojem vrtu skrivaj natrgate?"

"Daaa!" vzkliknejo vsi otroci v en glas.

"In zakaj teknejo bolje?" "Ker dobimo še sladko smetano zraven, gospod župnik!"

Razlika

V šoli. Učitelj vpraša Mihca: "Mihc, kako imenujemo človeka, ki govori neresnico?"

"Lažnivca."

"In tistega, ki pove resnico?" "Osla."

Učitelj vpraša Mihca: "Mihc, kako imenujemo človeka, ki govori neresnico?"

"Lažnivca."

"In tistega, ki pove resnico?" "Osla."

Učitelj vpraša Mihca: "Mihc, kako imenujemo človeka, ki govori neresnico?"

"Lažnivca."

"In tistega, ki pove resnico?" "Osla."

Učitelj vpraša Mihca: "Mihc, kako imenujemo človeka, ki govori neresnico?"

PROSVETA

PETER, 8. AVGUST

ral biti pokoren onemu tam zunaj... "Adolf, saj vedno pravim, da moramo kupiti psa," je pristavila Camusotova žena. "Justina spi v mansardi, ona ne sliši ničesar."

Mladec pa je nadaljeval s hlinjenim glasom: "V trenutku, ko sem prišel v stanovanje, ste stopili vi skozi vrata. Ni mi preostalo nič drugega nego da sem se skrill pod posteljo. Veste, imam hudo srčno bolezen in bom kmalu umrl..."

Prosim, gospodo, naj mi oprostite ta naročni obisk... "Pri teh besedah je prebledel kakor kreča in se zvrnil na tla. "Jezus Marija!" je kriknila Camusotova žena. "Saj res umira..."

Vrgla je nase jutranjo haljo in je stekla v kuhinjo. "Nikar ne delaj takšnega hrupa, saj vidiš, da igra teater" je dejal Camusot.

"Ne, ne, le poglej, res mu je slabo. Daj mi steklenico z meliso!" In Camusotova žena si je na vse načine prizadevala, da bi mladca zopet spravila k sebi. Držala mu je stekleničko z etrom pod nos, hodila okoli njega z meliso in mu trla senci s kolinsko vodo.

"Saj pravim," je govorila vmes, "ta tukaj ni nič drugega kakor žrtev drugega, kakor v aferi Lesurques. Vidiš, to je kakor v tisti detektivski zgodbi. Prisilili so ga, da je zlezal v najino stanovanje, potem sva prišla midva domov in se je silno prestrašil. Pravi vlomilec ne bi bil tako hitro izgubil pripravnosti duha. Zdjaj na koncu Bog ne daj, svoj list!"

Ali ste naročili na "Prosveto"? Podajte svoj list!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni ali dveh. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano (t.j. eno letno naročnino). Ker pa člani že plačajo pri anketah (t.j. tednik, se jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vrzka, ne je list predrag za člano S.N.P.J. List Prosveta je v vsaki listni gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cincero in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupen, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vasa lastina.

Pejšanilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov premeha biti SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako ali naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori tedaj mora upravništvo znati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priložite k moji naročnini od sleditih moje družine:

2)..... Čl. društva št.....

3)..... Čl. društva št.....

4)..... Čl. društva št.....

5)..... Čl. društva št.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in t.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S.N.P.J.-A, DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerna, unizko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER
2657-59 SO. LAWDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.